

Kipakolni vagy kiengesztelődni

Valaki hiányzik a társaságból. Az, akinek egy megnyilatkozásán múltkor többen harsányan fölnevettek, az, akinek erre elhomályosodott a tekintete, az, aki bücsűzásokor azt ismételtette, hogy „nem haragszom senkire sem, csak nagyon szomorú vagyok”. Ez alkalomra is ezt üzenté a férjével, aki most a többiekkel együtt nagyon kínosan érzi magát.

— Ez képtelen patthelyzet: nem haragszik ránk, de szomorú, s mert szeret minket, nem akarja szomorkodásával hangulatunkat elrontani.

— És ezzel aztán alaposan meg is büntet, és meg is rövidít bennünket, közben ő is pokolian rosszul érzi magát.

— Ez a „nem haragszom, csak szomorú vagyok” lehet zsarolás is, de jelentheti azt is, hogy haragszom rátok, de ezt nem akarom vagy nem merem kimondani.

— Van egy harmadik lehetőség is: túltenni magam az egészen.

— Vagyis jó képet vágni a dologhoz, tehát hazudni, becsapni minket.

— Nem erre gondoltam, hanem arra, hogy — biztosan ismeritek — „nem pöröltem, félreálltam, letöröltem”. Más nem örülni valaminek s bölcsen félreállni, és más tüntetően szomorkodni. Én ezt nevezem érzelmi hidegháborúzásnak, a gyöngeség terrorjának: „nem haragszom senkire, de vegyétek tudomásul, hogy halálosan meg vagyok sértve”.

— Nem mutatni, hogy fáj: lehet hősiesség és tapintat, de fakadhat gögből és őszintétlenségből is.

— Lehet súlyosabb is: véték a bizalom ellen. Nem bízom abban, hogy megértitek a fájdalommat, hogy haragomra békével válaszoltok.

— De kiönthetem a szívem úgy is, hogy bánatomba belefulladás szereteteim!

— Ha szeretteid valóban szeretnek, tanuljanak meg úszni, tanulják meg elviselni bánatodat, elmúló haragodat, tudjanak szeretettel leszerelni. Ne mondd, hogy nem haragszol, csak szomorú vagy. Mondd meg inkább, hogy miért haragszol, s akkor erre válaszolhatok — vagy hibám belátásával, vagy a te hibád belátásával. De szomorúságod lebént, azzal tehetetlen vagyok.

— Ilyen is van! Előfordul, hogy mi — nagyokosok, pszichológusok, felebarátok, keresztények — egyedül tehetetlenek vagyunk. Ilyenkor is megsimogatjuk a szomorkodót.

— Szívesebben simogatom meg azt, aki el meri mondani, mi fáj neki — akár még a szuperérzékenységet is. Érzékenysége így felismertetheti velünk saját érzéketlenségünket. Ám az is kiderülhet az eszmecserében, amit egyesek veszekedésnek neveznek, hogy az illető igazságtalanul túlérzékeny volt.

— Egy szó mint száz, meg kell tanulnunk szeretettel veszekedni!

— Szerintem kiengesztelődni csak akkor lehet, ha előtte kipakolunk, kibeszéljük magunkból a szállát.

— Ha szeretetháló feszül alattunk, sokféle módon feldolgozhatjuk a „nem haragszom, csak szomorú vagyok” eseteket.

— A szeretetháló nemcsak a túlérzékenységtől, a befelé vérzéssel való zsarolástól szakadhat el, hanem attól is, hogy az igazság vagy a szeretet címén kíméletlenül odamondogatunk egymásnak.

— Az a kérdés tehát, hogyan jöjjön létre a kiengesztelődés, amikor annyira csábító magunkra húzni a redőnyt, vagy pedig a sértettség fedezékéből lövöldözni azokra, akikre állítólag nem haragszunk.

Keresztények beszélgetnek egymással — de mintha szívük pogánysága tárulna elének szavaikból. Ezért is nem jutnak dülőre egymással, még az emberi közmegegyezés szintjén sem. Nem engedik — távollétében, némán sem szóhoz jutni annak szempontjait, aki talán tüntetően, talán leküzdhetetlennek érzett szomorúságában hiányzik. Mint annyiszor máskor, a hangosak, a szókimondást kedvelők nézete jutott érvényre — a csöndesek, a befelé fordulók hallgatag véleményét senki sem képviseli.

Igaz — nemcsak hangoskodva és erőszakoskodva zsarolhatunk másokat, hanem érzékenykedve, tüntető, fájdalmas hallgatással is. Mondjuk ki azt, ami bánt, s megkönnyebbülünk lelkünk terhétől, tanácsolják a pszichológusok. Mégis zavar, mennyire magabiztosak a vélemények, zavar, amikor egy társaság beszélgetése odajut, hogy elítélik az éppen távol levőt, zavar a „mindenki ostoba, csak mi/én nem” fensőbbrendű tudata. Keresztény szólamokkal, de nem krisztusian viselkedünk ilyenkor.

Ha a keresztény választ keressük a kibontakozott beszélgetésre, akkor egészen más alapokról kell elindulnunk. A krisztusi közösség nem önálló egyedek lehetőleg konfliktusmentes, békés egymás mellett élése, hanem olyan szoros egység, amely a szentháromságban élő isteni szeretetet folytatja tovább itt a földön. Ezt az egységet sérti-pusztítja minden széthúzás, nézeteltérés, vita, bárkitől származzék is. „Már az is baj, hogy perlekedtek egymással”, mondja Szent Pál. A Krisztus szerinti testvéri közösségben megszűnik minden érdekellentét, különbség, embert embertől elválasztó korlát. Ebből adódik, hogy minden keresztény testvérközösség lételeme és legfőbb parancsa ez az egység: „Tegyétek örömet teljessé azzal, hogy egyetértetek, egymást szeretitek, együttéreztek, egyet gondoltok.” (Fil 2, 2.)

Utópia? Megvalósíthatatlan álom? Életidegen jámbor buzdítás ez? Nem feledhetjük: gyökerei a Szentháromság egységébe nyúlnak vissza, s alapjait itt a földön Krisztus rakta le. Ő „a mi békességünk, aki minden válaszfalat ledöntött”. — Ez az egység azonban a lehető legnagyobb feladat elé állít bennünket, hiszen tele vagyunk önzéssel, széthúzással, sértődékenységgel, agresszivitással: különállásunkat sokkal elemibb erővel éljük át, mint egybetartozásunkat. A szerelemben, szülő—gyermek szeretetében megélt egység-egyesülés-egybetartozás önfeledt, talán mámoros állapotait leszámítva életünk folyamatos tapasztalati valósága a különállás. Ebből az alaphelyzetből indulunk ki, amikor találkozunk, együtt járunk, egymással szövetkezünk. Örülünk az együttlétnek, de természetesnek vesszük, hogy ez átmeneti állapot, amelyet újra az izolált lét követ.

A keresztény ember az önzés, az érdekellentét, a magány valóságával szemben Isten szeretetegységének hitében él, s ez folytonos erőfeszítésre sarkallja. Éljük át az együttlét minden örömét, de fájjon belénk nemcsak a széthúzás minden feszülése, hanem a szeretet minden langyosabb, lazább formája is. Bármelyikünk részéről történjék is hiba — nem választhatom a sértődést, az elfordulást, de nem rám tartozik a vétkes felelősségre vonása sem. Minden erőmmel azon vagyok, hogy a keletkezett repedést megszüntessem, hogy újra helyreálljon a teljes harmónia.

A labdajátékok nagy részében egymás ellen folyik a játék: ki hány gólt tud rúgni-dobni a másikonak. A tollaslabda az egyetlen kivétel: ha tét nélkül, csak az öröm kedvéért játsszák, s nem mérkőznek egymással a játékosok — akkor arra törekcsenek mindketten, hogy minél tovább röpökdhessen a labda kettejük között. Ha valamelyikük elügyetlenkedi, a másik ezt nem használja ki ellene, hanem igyekszik korrigálni a hibát, hogy a labda mégse essék le a földre. Ez a krisztusi közösségben egybetartozók magatartása: felelősnek tudják magukat egymásért. De nem bosszús vagy felbosszantható idegenként, kívülállóként, ítélőbíróként vagy szigorú tanítómesterként, hanem mint egyetlen testnek a tagjai, amelyben az egyes tagok funkciózavarait a többiek igyekeznek korrigálni, hogy az egységet, az egész test egészségét, életét megőrizzék.